

Warszawa, dnia 08 listopada 2022 roku

l.dz. 563 /2022

Szanowna Pani
Magdalena Rzeczkowska
Minister Finansów

Szanowna Pani Minister,

W imieniu Federacji Związków zawodowych Pracowników Gospodarki Komunalnej i Terenowej w Polsce (dalej Federacja), ogólnokrajowej organizacji związkowej zrzeszającej zakładowe (międzyzakładowe) organizacje związkowe działające w strażach gminnych (miejskich), w związku z projektem z dnia 13 kwietnia 2022 roku ustawy o zmianie ustawy - Kodeks karny skarbowy oraz niektórych innych ustaw (UD269) uprzejmie wskazuję, iż Federacja negatywnie opiniuje ww. projekt.

Proponowane zmiany zakładają znaczne rozszerzenie uprawnień straży gminnych do prowadzenia postępowań mandatowych w zakresie wybranych typów wykroczeń skarbowych, a nadto wprowadza szereg obowiązków natury proceduralnej znacznie różniących się od dotychczasowych postępowań prowadzonych przez straże gminne na podstawie Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia.

Jak na wstępie krótko wskazano projektowane przepisy rozszerzają katalog zadań straży gminnych o rozpoznawanie i wykrywanie określonych wykroczeń skarbowych oraz o ściganie ich sprawców w trybie postępowania mandatowego. Straże gminne funkcjonują jako jednostki organizacyjne w strukturze jednostek samorządu terytorialnego (gmin), a tym samym nałożony obowiązek na nie staje się obowiązkiem jednostek samorządu terytorialnego. Jest to istotne dla funkcjonowania samorządu terytorialnego na szczeblu gmin, które realizują zadania własne lub zlecone. W tym kontekście zaproponowana zmiana winna jasno określać czy miałyby być to nowe zadanie własne gminy czy też nowe zadanie zlecone. Nie można także pominąć w tym kontekście analizy tego co w przypadku jak w danej gminie nie funkcjonuje straż gminna – kto wtedy ma te zadania wykonać w imieniu jednostki samorządu terytorialnego. Analiza uzasadnienia do projektowanych zmian nie pozwala na udzielnie odpowiedzi na powyższe wątpliwości co do charakteru tych zadań jak i tego co jak nie ma powołanej straży gminnej. W art. 166 ust. 1 Konstytucji RP jasno wskazano na definicję zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego i trudno jest wywieść z tego uregulowania, że ściganie wykroczeń skarbowych służy zaspokajaniu potrzeb wspólnoty samorządowej.

Ściganie sprawców wykroczeń skarbowych obejmujące naruszenia z zakresy prawa celnego i prawa podatkowego raczej wpisuje się w zakres zadań administracji rządowej, a tym samym należałoby je klasyfikować jako nowe zadanie zlecone (patrz art. 166 ust. 2 Konstytucji RP), co ma swoje doniosłe konsekwencje i wymaga pogłębionej analizy i wyjaśnienia kwestia obligatoryjności tego zadania (co ma także znaczenie w przypadku jak nie ma powołanej straży gminnej) i konieczności przeprowadzenia całego postępowania mandatowego przez straż gminną

(nie może go w trakcie przekazać finansowym organom postępowania). Nadto co z zabezpieczeniem odpowiednich zasobów i środków w budżecie gminy na realizację tego zadania? Co ze szkoleniami strażników i zapewne koniecznością zmian organizacyjnych, w tym zatrudnienia nowych strażników? Kto to zabezpieczy finansowo?

Następne wątpliwości budzi samo w sobie wprowadzenie do postępowania karnego skarbowego niefinansowych organów postępowania mandatowego – Inspekcji Handlowej i straży gminnych nad którymi organem nadrzędnym ma być właściwy miejscowo dyrektor izby administracji skarbowej. Nie ma żadnego wskazania na to, jak mają być rozwiązane odrębności struktur administracji skarbowej od struktur organizacyjnych Inspekcji Handlowej i straży gminnych. Nie wiadomo jako uprawnienia ma mieć dyrektor izby administracji skarbowej w ramach postępowania mandatowego, co poza problemem natury organizacyjnej (ingerowania przez dyrektora izby w podległość organizacyjną i służbową Inspekcji Handlowej i straży gminnych) może prowadzić do naruszenia podstawowych praw obywateli – objętych tym postępowaniem mandatowym. Tutaj nie musi całkowita przejrzystość kto prowadzi postępowanie i w jakim zakresie.

Następna sprawa to nadzór dyrektora izby nad prawidłowością postępowania mandatowego prowadzonego przez niefinansowe organy postępowania mandatowego. Jakie to mają być instrumenty? Obecnie nadzór nad postępowaniem mandatowym sprawuje minister właściwy do sprawy finansów publicznych (i odpowiednio minister do spraw wewnętrznych oraz Minister Obrony Narodowej). Czy nie ma zatem niespójności w zakresie tego kto sprawuje nadzór? Czy nie dojdzie to podwójnego nadzoru?

Powyższe zastrzeżenia i wątpliwości nie pozwalają na pozytywną ocenę projektu, a prace nad nim winny w zakresie w jakim dotyczą straży gminnych i Inspekcji Handlowej zostać wstrzymane.

Z poważaniem,

PRZEWODNICZĄCA
Federacji Związki Gmin w Polsce

Teresa Pszczołka

Do wiadomości:

Szanowny Pan Andrzej Radzikowski – Przewodniczący OPZZ